

EDINOST

Glasiilo Slovenskega političnega društva za Primorsko

»V edincini je mož.«

«EDINOST» izhaja 2 krat na teden vsako sredo in saboto o poludne. Cena za vse leto je 6 gld., za polu leta 3 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu in v trafikah v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 6 kr. — Naročnosc, reklamacije in inserate prejema Opravištvo, via Torrente, »Nova tiskarna«.

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu v via Torrente. »Nuova Tipografia«: vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznana in poslanice) se zaračunijo po pogodbi — prav eno; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Mladini na razmišljevanje ob novem letu.

Vsak vesten gospodar koncem leta navadno pazno pregleduje svoje račune, premotriva svoje izdatke in dohodke, preiskuje vzroke, zakaj niso bili dohodki primerni delu (v kolikor ja ta reč odvisna od človeka samega) in stori trden ukrep, da hoče v prihodnje vse nedostatke odstraniti. Slovenec, ki se bori za najsvetejše pravice, nekako je prisiljen, vsako leto bilanco delati in na zboljšek svojega blagostana misliti; posebno pa moramo Slovenci v Trstu in na Primorskem na to misliti. Ko to premišljuje previden Slovan, hitro razvidi, koliko bi nam mogli tukaj slovenski advokati in notarji pomagati, katerih mnogo drugod na Slovenskem celo v majhnih mestih nahajamo n. pr. Kranj, Novomesto, Celje, Ptuj, Maribor in Gorica imajo dovolj slovenske inteligence v tej stroki. Slovenskim juristom, če so treh jezikov zmožni, in če so tudi prebrisane glave in pošteni značaji, odpira se tukaj lepa prihodnost. Mi v Trstu, kder živi 26000 Slovencev, nemamo nobenega slovenskega advokata ali notarja, ki bi se kaj za narodno reč brigal. Ta stan je najbolj neodvisen in je najbolj v zvezi z dejanskim življenjem. Mi opozorujemo tedaj slovensko mladino in slovenske stariše posebno na to stroko.

Povdarjamo pa pri tej priložnosti z vso odločnostjo, naj tisti stariši na Primorskem, ki hočejo svoje sinove sem v Trst dati šolati, dajo v latinske šole samo dobre glave, konkurenca je zdaj v vseh strokah tolika, da ni treba vsega siliti v učeni stan.

Koliko pomilovanja vrednega proletarijata duševnega se na ta način

izgoji! Treba pa je tudi gledati na dobro narav fantov, iz talentiranih razposajencev bo malo prida. Sicer se iz značaja dečkovega ne more soditi na njegovo poznejše vedenje, pa vendar se da misliti, da fantek dobrega srca in resnobsnega vedenja to lastnost tudi pozneje kot mladenič in mož obdrži.

Mnogovrstne priložnosti da se narav spridi, so posebno v velikih mestih kakor Trst.

Kar se slovenske mladine na srednjih šolah tukaj tiče, slišimo iz kompetentnih krogov, da fanteki v nižjih razredih so precej marljivi in npravnega vedenja. Priskrbijo se jim stipendije, pozneje tudi instrukcije, potem pa večinoma začne pojemati njih marljivost in tudi solidno vedenje. So tudi častne izjeme, pa žalibog, redke. Mi bi nekatere take padle dijakke, porojene iz okolice, lahko imenovali — sed nomina sunt odiosa.

Mladina naj se strogo drži svojega poklica. Mi nismo za to, da mladina aranžira veselice, vsaj mladina srednjih šol ne; s tem si nakopava samo nepotrebne sitnosti in se odvrča od dela. Pač pa priporočamo mladini poleg vestnega izpolnjevanja njenih dolžnosti, da se uri v petju in v muziki, da more pozneje, ko v javnost stopi, tudi za socialen razvitek slovenskega življa kaj storiti; kako žalostno je v tem obziru tukaj v Trstu, to je iz tega razvidno, da so morale v »Slovanski čitalnici« v Trstu pevske vaje prenehati ker ni — tenorja.

Es bildet ein Talent sich in der Stille, Sich ein Charakter im Stromm der Zeit.

Po domače: Tiho bodi, pa uči se.

To naj bo geslo mladini, posebno pa na Tržaškem.

S tem pa ne pravimo, da bi se

dijaki morali po samostanski izgojiti, dijaki iz najvišjih razredov, in sicer pridni dijaki naj se gibljejo v omikanej družbi, da ne bodo kazali pozneje po svojem vedenju, kakor da bi bili studirali na vseučilišči v Rovtarskih Atenah.

Da se pomore ubogim dijakom vsaj v nižjih razredih, snuje se tukaj dijaška kuhinja, da bodo ubogi okoličanski dijaki v ponedeljek in četrtek, ko imajo tudi popoldne šolo, vsaj skromen obed in po zimi tudi toplo sobo imeli.

Taki dijaki pa so moralno že tem bolj prisiljeni marljivo se učiti, da se vredni skažejo dobrot, ki jih bodo sprejemali.

Ta nekako pikra sodba, ki se je zgoraj izrekla o nekterih mladeničih pa naj nikogar neodganja od nakane, dijaško kuhinjo podpirati. Precej mnogo dijakov pride v višje razrede iz drugih gimnazij, in nismo o tem prepričani, da so »potujoči dijaki« vselej cvet mladine.

Še eno nam je omeniti.

Velike važnosti za slovenske dijakke, ki hote kdaj na Primorskem službo dobiti, je znanje jezikov. Nemščine se na srednjih šolah nauče, ker je podučen jezik nemški. Vsak se naj tudi italjanščine uči, ker ima za to priložnost. Ko se italjanščina uči, so drugi dijaci, Nemci in Slovenci prosti. Slovenec tudi naj vstopi, če ima početkom tudi nekaj težav, to nič ne de, uže se privadi. Glede na slovenščino smo letos na Tržaški gimnaziji za pičico na boljsem, ker so letos štirje kurzi, kakor je bil vlani nek učitelj predlagal, to se pravi, po dva gimnazijalna razreda se v enem tečaju učita. Samo to obžalujemo, da slovenščina ni obligatna za vse Slo-

vence skoz vse razrede vsaj v vsakem razredu po dve uri na teden.

Upamo pa, da ukrene gospod nadzornik Klodič s časom to, kar mora storiti. Med tem pa je sveta dolžnost, vsakega slovenskega profesorja, ki je razrednik posebno v višjih razredih, da po svoji autoriteti kot razrednik podpira učitelja slovenščine, ki ima v Trstu posebno težek položaj.

Mestne volitve.

V ponedeljek dne 11. t. m. se začne mestne volitve; v ponedeljek in vtorek bode namred volil 4. mestni razred. V ponedeljek, 4. t. m. so imeli patrijotični volilci IV. razreda (Slovenci in Italijani) svoj volilen shod, katerega se je udeležilo nad 300 volilcev in sklenolo se je, da bodo Slovenci in Italijani volili ene in iste patrijotične kandidate, mej temi tudi par Slovencev.

Kakor vse kaže, bode volilni boj jako vroč in srdit. Pri vsem tem utegnejo patrijotje spraviti v mestni zbor v IV. razredu vsaj 4 do 6 poslancev, ali treba je, da patrijotje vsi brez razločka storijo svojo dolžnost. V prvem in tretjem razredu je skoro gotovo, da zmaga patrijotična in v okolici se je tudi nadejati, da zmagajo kandidati političnega društva Edinost, katero je imelo denes svoj volilni zbor in je postavilo te le kandidate:

Za I. okraj: Peter Peršič, c. k. carinski uradnik.

Za II. okraj: Ivan Marija Klun, posestnik v Rocolu.

Za III. okraj: Štefan Nadlišek, geometer in posestnik pri sv. Ivanu.

Za IV. okraj: Filip Abram, c. k. svetovalec više sodnije v Trstu.

Za V. okraj: Matija Valentin Živic, inženir v Trstu.

Za VI. okraj: Ivan Nabergoj, državni poslanec in posestnik na Proseku.

Ker so vsi ti kandidati pošteni rodoljubi in po vsem vredni, da zastopajo naš narod v Tržaškem mestnem, oziroma

PODLISTEK.

Malavikâ in Agnimitra.

Indijska drama Kálidásova.

Na slovenski jezik preložil

dr. Karol Glaser.

Predgovor.

Tukaj podajem slovenskemu občinstvu drugi zvezek „Indijske Talije“ in sicer preje, kakor sem sam mislil, izdelovaje prvi zvezek. Ta zvezek obsega Malaviko in Agnimitra; igra je samo ena, dasi nosi na čelu dvoje imen. Kralj Agnimitra se zaljubi v krasno vjeto rokinjo, ki je po vsem svojem vedenju kazala, da ni hči prostega naroda. Legitimni kraljici Dharini in Iravati kaj neradi gledate ta uzorni predmet kraljeve ljubezni; ko se je pa konečno izvedelo, da je Malavika knežjega rodu, jo vsprejmete kot enakorodno vrstnico.

Ta igra je tako ustvarjeno, da bi se skoraj tudi v naših gledališčih dala igrati. Sanskrtski tekst te drame je najpoprej izdal Šved O. F. Tullberg leta 1840, pa v precej slabi obliki, ker se je opiral samo na eden Wilsonov rokopis, kateri je bil Brockhaus več let poprej prepisal.

Na to izdajo in na neke lastnih rokopisov naslanjaje je Malaviko prvi-

krat preložil na nemško A. Weber leta 1856. (Berlin), Dimmler.

Indijski učenjak, Shankar Pandit je izda na novo leto 1869. kot 6. zvezek Bombay Sanskrit Series; njemu je služilo v podlago sedem dobrih rokopisov; sam pa je spisal prav primeren angleški komentar.

Leta 1881. je to dramo na nemški jezik preložil L. Fritze verno in lepo, kakor je to njegova navada in jo je izdal v Reclamovi biblioteki.

Moji pripomočki so bili: Shankar Panditova izdaja in dva omenjena nemška prevoda. Da bi se Malavika bila še na kak drugi evropski jezik preložila, mi ni znano; slovensko slovstvo je tedaj drugo v Evropi, katero ima Malaviko prevedeno.

Poslal sem bil I. zvezek „Indijske Talije“ omenjenemu prelagatelju indijskih dram na nemški jezik, mojemu prijatelju L. Fritze-ju; ta mi je pisal 12. decembra lanskega leta med drugim to le: „Sadhu, sadhu (dobro, dobro) sage ich insonderheit angesichts der slovenischen Uebersetzung der Urvasi, obgleich ich sie wegen meiner Unkenntniß des Slovenischen nicht lesen kann. Doch zweifle ich keinen Augenblick, dass Sie ihren Landsleuten im eigenen Sinne des Wortes durch das so zierlich ausgestattete Bûchlein Freude und Genuss in ungeahnter Weise gewâhren. Nun, Sie haben noch dankbare Stoffe zu aehnlichen

Arbeiten und können auf herrliche Stunden während der Arbeit rechnen“.

S tem drugim zvezkom se konča slovenski del „Indijske Talije“; začel sem se hrvaščine učiti in hočem ob primernem času 3. in 4. zvezek v blaglasnem jeziku naših sosedov izdati, tako da si bosta Slovenec in Hrvat pod isto streho podajala bratsko roko.

Prvi zvezek moje Talije je bil posvečen veleč. g. župniku Trstenjaku, kot mojemu učitelju na Mariborski gimnaziji. Pa še eden odličan Slovenec je bil takrat moj učitelj v Mariboru, to je naš dični Božidar Raič.

Mili Božidar!

Dasi se slovenski profesor v obče ne more pobahati, da bi bila njegova pot z rožicami postljana, smem vendar reči, da je bila in še je moja posebno trnjeva, in le ta zavest, da ima vendar prijateljev, h katerim se more zateči v prijeten zavčaj, ga drži po konci. Pri Tebi, mili pobratim, sem bil preložil večji del Urvašice na slovenski jezik, pri Tebi nahajam uže toliko let krepčilen odmor za krajši ali za daljši čas v jesenskih počitnicah; vsprejmi tedaj tudi eden zvezek „Indijske Talije“ kot znak vernega prijateljstva.

Trst, 25. decembra 1885.

Prelagatelj.

Osober:

Agnimitra, sin Pušpanitra, kralja Vidišanskega na Vidiši.

Gantama, Brahmanec, njegov prijatelj (burklež v igri).

Varhataka, minister.

Mandagaja, dvornik.

Haradata, Ganadasa, učitelja plesa in mimike.

Sarasa, služabnik Dharini.

Dharini, prva soproga Agnimitrova, mati Vasamitrova in Vasulakšmina.

Iravati, druga soproga.

Malavika, mlajša sestra Madhavasenova.

Kaušihî, buddhistična puščavnica, mlajši sestra Sumatijeva.

Džajasena, vratarica kraljeva.

Vakudavalka, služabnica Dharinina, prijateljica Malavikina.

Kamudika, Nagarika, služabnici Dharinini.

Madhukarika, vrtnarica Ghazinina.

Nipunika, služabnica Iravatina.

Samahatîha, služabnica Kancikina.

Džojtsnika, Ramanija, pevkinja.

Osober ki se v igri omenjajo:

Pušpanitra, oče Agnimitrov, njegov vojskevodja.

Vasumitra, sin Agnimitrov in Dharinin.

Virasena, brat Dharinin iz nižje kaste, poveljnik trdnjavi na meji ob Narmadi in vojskovodja Agnimitrov proti Jadžnasenu.

Jadžnasena, kralj Vrdaubski na Varadi.

Sočiva njegov iz roda Mauerjev.

Madhavasena, stric Jadžnasenov, starejši brat Malavikin.

Sumati, svetovavec Madhavasenov, starejši brat Kaušikin.

Oknuvasiddhi, zdravnik na dvoru Agnimitrovem.

Vasulakšmi, kraljčica (hči Agnimitrova in Dharinina).

Melaka prvakinja v Dharininem haremu.

Madhavika, služabnica Dharinina.

Čandrika, služabnica Iravatina.

(Dalje prih.)

